

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 8 Kor.
Fél évre . . . 4 "
Negyedévre . . . 2 "
Egyes szám ára 20 fill.

Előfizetési díjak a kiadó-
hivatalba küldendőek.

BUDAFOK ÉS VIDÉKE

Hirdetési díjak:

Egész oldal . . . 32 Ko.
Fél oldal . . . 18 "
Negyed oldal . . . 10 "
Nyolczad oldal . . . 6 "
Tizenhatod oldal . . . 3 "
Nyilttér sora 60 fill.

TARSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VECYESTARTALMU L A P.

Megjelenik minden vasárnap

Felolós szerkesztő:
KLEGER BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budafok, Kossuth Lajos-utca 68 sz.

Fizessünk adót.

Sokáig nem fog tartani az ex-lex, de amíg tart ez az állapot, melyet áldatlan politikai viszonyok hoztak az ország nyakára, tartsuk szem előtt fokozott mértékben a törvényt. Ha van szükség komoly hazafiságra és törvénytiszteletre, úgy most van ez az idő, midőn egy rendkívüli helyzet rendkívüli viszonyokat teremtett. Bármilyenek is legyenek valakinek a politikai nézetei, hazafiság és törvénytisztelet dolgában egy felekezeten kell lennünk, mert ez volt fundamentuma minden időben nemzeti létünknek és ez lesz a jövőben is.

Hangsúlyozzuk: komoly hazafiságot kell tanusítanunk most. Nem lármás, tüzes szavakban nyilvánuló érzések válnak most hasznára az országnak, hanem esendes, higgadt viselkedés, amelylyel példát adunk a nép alsó rétegeinek, hogy rendkívüli helyzetekben is, midőn a törvény hatálya fel van függesztve egyelőre, tiszteljük és betartjuk a törvényt. Mert ha nem tesszük ezt olyan felfordulás támadhat közéletünkben, melyet sokáig meg fogunk sinyleni. Vegyük figyelembe azt hogy azok, kik az ex-lexet előidézték, valamint azok is,

kik kényszerítve voltak belemenni, egyaránt hazafiai meggyőződésük magaslátán állva határozták el magukat e komoly lépésre; hogy nem fanatizmusból, pártgyűlölségből vagy könnyelműségből történt, hanem mert komoly kötelességeket véltek teljesíteni. Ebből a szempontból ítéljük meg az ex-lexet és teljesítsük kötelességünket éppen úgy mintha nem lenne ex-lex.

Fel van függesztve az állami adófizetés kötelezettsége s az állami adóvégrehajtás joga. Ebből azonban ne vonjuk le azt a konzekvenciát, hogy nem kell adót fizetni. Igaz, hogy nem muszáj — de az ex-lex elmúltával majd annál szigorubbán indul meg minden vonalon az adóbehajtás. Akinek tehát módjában van, az fizesse meg úgy minteddig pontosan az adóját, mert ha ezt nem teszi, kellemetlen helyzetbe kerülhet majd az ex-lex után, midőn egyszerre kell a felszaporodott nagyobb összeget kifizetni. Aki gondtalanul mulatnak az ex-lex felett és élnek az adófizetési kötelezettség elölnyével, annál savanyubb arcot fognak vágni, ha bekövetkezik az in lex. Lehet, hogy egy-két hétig tart ez az állapot, lehet, hogy egy-két hónapig, de semmi esetre sem olyan sokáig, hogy az ember hasznát

vehetné annak, hogy nem muszáj adót fizetnie, vagy hogy a végrehajtónak nincs jussa a házába jönni. Majd jön azután...

De ne csak azért ne bujjunk ki az adófizetés kötelezettsége alól, mert anyagi hasznunk nincs belőle, hanem azért is, mert ha élünk a nem fizetés jogával, kínos zavarba hozhatjuk az ország testének legfontosabb szervét, az állampénztárt, melyből százezer és százezer család meríti az élet föltételeit. Micsoda kínos kavarodás lenne például az, ha az állam alkalmazottai, a bírák, tanárok, hivatalnokok esetleg a katonák nem kapnák meg fizetésüket? Fennakadna a kormányzás s a közigazgatás gépezete, ami aztán beláthatatlan zavarokat okozna. Végső esetben aztán valami nagy, gyors és természetesen drága kölesönre lenne szükség, aminek levét csak az adófizető közönség inná meg.

Ez a helyzet, a maga ridegségében. Ha az ex-lex idején nem teljesítjük állampolgári kötelességünket, egyaránt ártunk magunknak és a köznek.

Fizessük tehát adónkat pontosan, úgy amint eddig tettünk, teljesítsük minden kötelességünket úgy mintha nem lenne ex-lex.

A „Budafok és Vidéke“ tárczája.

II. Rákóczi Ferencz.

Rákóczi neve magában foglalja mindazt, ami Magyarország történelmében eszményi, magasztos és ihletteljes.

Mennyi honszeretem, mily legendászerű hősiesség, mennyi tört remény, mennyi szentséges kegyelet fűződik e névhez, mely kétszáz esztendővel ezelőtt a hazájuk szomorú sorsa fölött busongó magyarok ezreinek, százezreinek szívébe bizalmat, bátorságot lelkesedést öntött.

Büvölet szállja meg minden magyar ember lelkét ha Rákóczira gondol és adja emlékét annak a nagynak, igaznak, akinek haló pora is honszeretlemre tanít, noha távol nyugszik az tőlünk; vagy annál inkább, mert a Propontis partjainak morajló habjaiból felénk száll a mártyr szelleme.

A lelkesedés szent langja fellobog minden magyar szívében ha a Rákóczi nevé hallja.

Lobogjon is és ne lohadjon le sohasem, mert hozzáfogható hős és dicső fejedelme nem volt Magyarországnak sohasem!

Sokáig hordta a délkeleti szellő a bujdosók tanyájáról, a mártýrok temetőjéből, Rodostóból nagyjainak bus sóhajtásait a távol hazába; és mikor a sóhajtások örökre elnémultanak s a hatalmas bujdosók könnyeseppjeit az angyalok föl-szedték és ők előbb láttak meg a mennyországot mint Magyarországot — akkor a honfui kegyelet titkon borongva szállt a törhetlen elvhuség ama dicső vértanuinak sirhantjaihoz, — áldván

emléköket s tőlük tanulván nehéz időkben, súlyos megpróbáltatások idején honszerelmet.

Vagy miért daloltak volna így lánglelkű költőink: Kölcsey, Vörösmarty a magyar jellem hanyatlásának szomorú időszakában, a rodostói sírok felé fordítván könnyes szemeiket:

„Rákóczink, hajh! Bercsényink, hah!
Magyartok gyászban ül.”

Mert itthon nem leltek vigasztalást és e megdicsőült hősokeket idéztek fel mintaképül, s megkönnyebbült honszerető lelkük, néik panaszolván el nemzetük romlását.

Kétszáz esztendővel ezelőtt Rákóczi nevét zengte minden ajk, az ő dicsőségét harsogta minden tárogató, az ő indulójának varázshangjai mellett rohantak ezren és ezren halál megvetéssel a csata tűzébe.

A két század óta elnémult tárogató hangja megszólalt most újra és edes — bus hangja belenyilallott szívünkbe, hogy fölélessze a régen elnémult dicsőséges napok emlékét...

Kétszázadik esztendő fordulását ünnepelte meg e hónap 10-én Magyarország az ő uralkodásának és ez alkalommal széles e hazában mindenütt a II. Rákóczi Ferencz dicső emlékezte tölti be a szíveket...

Szenvedés és keserűség há osztályosai voltak egész életin át, melyet hazája folszabadításának, hűséges magyar népe jólétének szentelt. Gyermek volt még, amikor árvaságra jutott; atyját nem is ösmerte. Munkács várának felszabadítására pedig lelketlen eselszövés szakította el édesanyjától Zrínyi Ilonától, akit többé sohasem láthatott.

Idégenek között nevelkedett, élete legnagyobb részét családi körön kívül töltötte és így nem is érezhette ennek áldásos melegét, ami

reá nézve annál fájdalmasabb volt, mert jó szíve szeretetért ahitozott.

„Lehetetlen oly hamar feledni, — mondotta már akkor, midőn először került idegenek közé. Nem is feledett, átérezte sorsa egész tragikumát és az élet hiúságaiból sem birt szörközést, vigaszt meríteni.

26 éves ifju volt midőn a kuruczok óhajtására a nemzeti mozgalom élére került.

Magas termetű, szép, nemes arcvonású, bárátságos, megnyerő modoru férfi volt.

Saint Simon herczeg, a nagy memoire író, ki Rákóczit Franciaországban való tartózkodása idejéből jól ismerte, a fejedelem egyéniségénél így nyilatkozik: „Rákóczi magas termetű, de nem tulságos. Tekintete igen nemes, arca kellemes; okos, szerény, óvatos. Igen udvarias, de valogatással. Modora igen könnyed, de egyszermind méltóságos, hiuság és keresettség nélkül. Igen becsületes, igazságos, őszinte, egyszerű, rendkívül bátor és igen kegyes, istenfélő.”

Rákóczi hatalmas előkelő rangot és olyan dus vagyont örökölt, aminővel más nem dicsekedhetett. Kitűnő nevelésben részesült, de nagy szorgalma, akarat ereje, tudásszomja révén ismereteit folyton gyarapította. Beszélt hat nyelven; mint szónok vihar gyanánt ragadta magával hallgatóit, a harcmeszőn bátor katona volt és fejedelem volt ő a nép szeretetében is.

És emellett széles látókörü diplomata volt, ki a nemzetközi viszonyok szertelenül kuszált szövevényeinek mélyébe tudott tekinteni.

Tiszta fogalmai voltak az államélet szükségleteiről, a nép anyagi és szellemi érdekeiről. Számos reformszemét pendített meg, derék szervező tehetsége tagadhatatlan volt.

Ami a nagy politikát illeti, azt majd elintézik egymás között az arra hivatottak — mi eselekedjünk úgy, ahogy azt a haza az ő komoly, hű fiaitól méltán elvárhatja.

Parlagon heverő kincs.

Sem iparunk, sem kereskedelmünk nincs! Boraink pedig a pinczékben várva várják a jobb kor hajnalhasadtát.

Bárhova tekintünk, mindenütt az apathismus tétlenség szurja szemünket. Végre is magunk érdekében már tenni kellene valamit, mert ha jó magunk nem nézünk saját bajunk orvosszere után, hat elpusztulunk az uri kényelemben.

Jelen kis feljajdulás megírására egy kitünőnek látszó eszme sarkalt. Van egy kiaknázatlan kincsünk, mely a bele fektetett tőkét százszorosan meghozza.

Ez pedig egy haltenyésztési telep. Nem kell ezt a telepet a holdban levőnek képzelni ez tényleg itt volt községünkben a duna mentin.

A duna mentin a vízvezeték szivattyú telepéről fölfelé, a vasut töltés által határolt mély fekvésű mintegy 2 holdnyi terjedelmű terület hever kiaknázatlanul. Ezt a duna közvetlen közelsége haltenyésztő telepnek predestinálta.

A modernnek nyugati hosszában megvan természetes határa a vasuti védőtöltésben; míg a dunai oldalt másfél méteres fallal illetőleg feltöltéssel az őszi vízáradás vagy jégzajlastól mentesíteni lehet. Az üzem finanszírozása 10,000 frtnál nagyobb befektetési tőkét nem igényel. A község a parlagon heverő földje bérbeadásával ipso jure jövedelemhez jut, a vállalkozás pedig jövedelmet hoz közvetlenül és közvetve úgy a községnek, mint egyeseknek a hal kereskedelem útján.

Azt vethetné ellen valaki, hogy barátom maga nem látja az erdőt — a fától! mert hiszen orunk alatt folyik a nagy Duna és abban terménytelen a hal.

Erre válaszom csak az lehet 1) hogy a Duna állami tulajdon, 2) a halak abban nem képeznek magántulajdont, végül 3) ott csak olyan halak tenyésznek, melyeket a jó Isten és a természet jó voltukból teremtettek.

Térjünk most át a dolog érdemi részére:

Miképp volna a tenyésztelep megvalósítható? Ezen kérdés önkényt megoldatik az által, hogy a körül zárt medenczébe a szivattyú telepből oda vezető cső a közvetlen mellette levő duna-ból a vizet egyszerűen minden complicatio nélkül oda vezeti. Vízbőség van elegendő. Továbbá a haltenyésztő telep nem foglalja el a duna partján elhúzódó uttestet, mert a duna vízszíne és a haltelep gátfala közt 1½ méter szélességű

uttest még fenmarad. A technikai kivitel nem töröm fejemet mert egyrészt az technikai akadályokba nem ütközik, másrészt annak megoldása nem ide tartozik.

Hanem az eszme megvalósítása által nyeredő eredmény megfontolásra érdemes.

A fővárosi inyenczeknek a halakat Prágából a haltenyésztő telepek honából inportálják a nagy szállodások Elképzélhetlen, hogy mennyi és mily minőségű halat fogyasztanak a jobb módú fővárosi polgárok rendes körülmények között, hat ünnepnapokon.

A haltenyésztéssel mi is képesek lennünk a versenyt felvenni nemcsak, hanem a külföldi és méreg drágán beszerzett cikket teljesen kiszorítani a piacra vetett olcsóbb aruval. A halra nincs vám és kevés a szállítási költség a fővárosba.

A halra legalább az ósdi kifogást nem lehet ráfogni, mert a szövetre, hogy a külföldi jobb, — mert a jó halak ikraját a hal teremti, nem pedig a kereskedő fufangja. Azt hamisítani emberi erőnek nem áll módjában.

A haliváskor millió és millió ikrából legalább is a fele valik életképesse önmagától, az emberi kéz hozzájárulása nélkül.

Ebben rejlik tehát a feneketlen kincs és abban, hogy mindez a közeli Duna folyton könnyű szerrel elérhető.

A legjobb halfajokot lehetne rövid 1—2 év lefolyása miatt meghonosítani, ha vállalkozási kedv és türe párosul.

Ma egy kiló hal ára a közvetítő kereskedelem útján 40—50 kr. a közepes minőségűből. Akkor pedig a jobb minőségűből is 1 kgr. hal ára itt helyben 20—30 krajczárra rug. Ha ezzel az árral a fővárosi piacokon megjelenünk, lebunkozzuk az összes halkereskedőket.

Mivel a dunai halászat nem csak drága regalia és költséges, — de bizonytalan is. A haltenyésztő telepen pedig lenyulok a vízbe és kihuzom a nekem tetsző halat.

Mit szól hozzá a t. polgárság, ha eljön az Eldorádó, mikor a fővárosi polgárok ezrei fognak vásár- és ünnepnapoként hozzánk hal paprikásra lerálandulni?

A hal paprikásnak edes testvére a — bor. A halak a borfogyasztáson nagyot lendítenek. Ha kormárások vigan mérik boraikat abból a község, a finasz és a közönség fog hasznot látni. Ha már a borainkra rá járt a rud, azt a halastó fogja ismét kirántani.

Kinek egy kis pénzmagja és vállalkozási szellem van érdeklődjék a dolog után. Talan nem íródott hiába e cikk. Ha egy ember erre nem képes — a pénzesoport legyűri a nehézséget.

Mivel az ördög nem alszik, jó lesz a dolognak eleve utána nézni, nehogy akár fővárosi, akár idegen pénztöke, tőlünk a falatot elvegye.

Dr. Weiner Jakab

Meg volt győződve, hogy amire vállalkozott az isten akarata, s hogy a gondviselés szemelte őt ki Magyarország megmentésére.

Rajongó szeretettel sereglettek is a kuruczok az ő diadalmas zászlója alá, amikor Magyarország megmentéséről volt szó.

Életének legboldogabb napjai talán azok voltak, midőn a szépséges Sarolta Amalia hercegnőt vette nőül és Bécsben, majd Saros várában tartózkodott. Itt azonban a bécsi kormány 1701. április 18-án beteg nejének ágyanál, mint összeesküvőt elfogatta és Bécsújhelyre vitette. Börtönéből Lehmann kapitány segítségével megszabadult és Lengyelországba menekült. Szökésének hírére a bécsi kormány fej és jószágvesztésre ítélte Rákóczit.

Itt lengyel földön Droholiczban: az 1702-ik év június 12-én értesült Rákóczi a kuruczok dalmái vereségéről.

Isten nevében előre ment tehát és 14-én Magyarország határat elérte, ahol vagy 1000 ember várta és leirhatatlan lelkesedéssel fogadta.

A bottal, kaszavallal, vasvillával felszerelt nép csak özönlott ezután Rákóczizhoz, mint föl-szabadítóhoz; sirtak, térdre borultak előtte és halálkodtak neki, hogy bejött megmentésükre.

Június 16-án aztán Rákóczi némiképp szervezett hadával a vereczkei szoroson magyar földre nyomult és 24-én Munkács váráról igyekezett leszorítani a németeket. Hajnalban azonban vasas németek érkeztek a vár segítségére és bekerítették a várost, melyből Rákóczi csak nagy nehezen vágta ki magát.

Itt csatlakozott hozzá Bercsényi Miklós gróf, a fejedelem helyettese, fő hadvezére és most kellőleg szervezett csapataival nyomultak előre

egy nagy, dicsőséges hadjáratra, amely nyolcz esztendeig változó szerencsével hozott Rákóczinak dicsőséget, szomorúságot, borostyánt és töviskoszorút...

Mikor őt Magyarország fejedelmévé választották 1707-ben a bécsi udvar ezt nem akarta elősmerni. És ekkor elhagyta Rákóczit a hadi szerencse is.

Ismét külföldre ment, majd hosszas külföldön való tévelygés után 1720-ban haladt oda, ahová végzeté vitte:

„Amerre tenger zug,
Amerre a szél jár,
Csillag lehanyatlík,
Ott nyugszom meg én már....”

Rodostóba, ahol 1735. április 8-án meghalt.

Földi maradványait a konstantinápolyi Sant Benoit kolostor oltára előtt temették el, ahol azokat hosszas kutatás után Thaly Kálmán 1899-ben föllelte.

Legnagyobb szabadsaghősünk, II. Rákóczi Ferencz dicső, lélekemelő ez országos emlék ünnepére zárjuk mindnyaján szíveinkbe az ő szent nevét, dicsőteljes emlékezetét!

Nyujtunk egymásnak segédkezet mi magyarok ahoz, hogy a messze idegenben nyugvó Rákóczink hamvait mielőbb itthon hantolhassuk el, — és ahhoz, hogy a 200 év óta porladozó drága emlékü fejedelmünknek a szobrai nemzet nagyságunk dicsőségére mielőbb fölállítsanak.

Polgár Géza.

H I R E K.

— **Közgyűlés.** Budafok község képviselő-testülete a járási főszolgabíró úr elnöklete alatt folyó évi május hó 20-án délelőtt 9 órakor a község ház tanácsstermében közgyűlést tart, melynek tárgya a következő: Az üresedésben levő egy esküdti állásra való jelölés és annak választás utján való betöltése.

— **Iparosok és kereskedők harcza.** Az iparhatósági megbízottak f. év első negyedéves ülésükön azon panaszuknak adtak kifejezést, hogy nekik a kereskedők az úgynevezett „gyári” papirczipók árusításával tetemes karokat okoznak, mert új lábbeliket alig készítenek és csak javítási munkálatokkal foglalkoznak.

Ezen panasz alapján a járás főszolgabírája, hivatkozással a kereskedelmi miniszter urnak 1868/903 sz. határozatára (melyben a kész cipők és csizmáknak szatócsok által való árusítását ipari kihágásnak minősítette, a járásbeli kereskedő és szatócsokat a jelzett árusítástól eltiltotta, mely rendelet részben örömet, de jó részt elégtelenséget is keltett.

— **Kötelező bejelentések.** Lapunk legutóbbi számában részletesebben foglalkoztunk azzal, hogy községünkben különös szükség van arra, hogy az idegenek bejelentessék. Jólételeg jelentjük, hogy járásunknak mindenre kiterjedő figyelme és erélyes főszolgabírájától már kiérkezett a rendelet, melyben az előjáróságot utasítja, hogy a kötelező bejelentést az érvényben levő törvényhatósági szabályrendeletek alapján megfelelő erellyel vigye keresztül. Hangsúlyozza a rendelet a bejelentés kötelezettségének hasznos és szükséges voltát és végül jelzi, hogy az ellenőrzést a főszolgabíró úr személyesen is fogja gyakorolni.

Közönségünk igazán halat érezhet ezen nagy hiányt pótló rendelet kiadásáért, mert tényleg elegendő szükség van arra, hogy a lakosság, különösen a rövidebb, vagy hosszabb ideig itt tartózkodó idegenek pontosan nyilvántartás-sanak.

A ház, szálloda és vendéglőtulajdonosokat pedig kiválólag figyelmeztetjük, hogy a bejelentés kötelezettsége első sorban rajuk haramlik és annak elmulasztása kihágást képez és büntetést von maga után. A bejelentő lapok annak idején alkalmasint a helyhatóságnál lesznek kaphatók.

— **A villamvasut menetsebessége.** Illetékes helyről a következő értesítést és felvilágosítást kaptuk, mit kötelességszerűen hozunk közönségünk tudomására. A villamos kocsik ez időszériinti és a megelőző időkben való menetsebessége között csupán egy fél perc a különbség. A két végállomás közötti utat tehát most egy fél percczel hamarabb teszik meg a kocsik mint eddig. Ezen különbség azonban ilyen hosszú útnál oly csekély, hogy menetsebességet nem okoz és ennek nem is szabad lennie. Ha azonban mégis van, úgy az csak a kocsvezető személyzet hibája, vagy rosszakarata folytán történhetik, mely minden egyes konkrét és beigazolt feljelentés esetében a legszigorubb megtorlást nyer. Miután a közönség érdekeinek megóvásáról van szó, mi is csak helyeselhetjük azt, hogy a jogos panaszok közvetlenül az üzletvezetőséghez intéztessenek. Megjegyezzük azonban, hogy az ilyen ellenőrzés a közönségnek csak joga de nem kötelessége. A fentebb jelzett menetsebesség különbséget pedig, legjobban teszik a kételkedők, ha kipróbálják.

— **Kutya-ügy.** Nem szép czim de szandékosan használjuk, mert igazán kutyaül allunk a kutyaikkal. Kevés elmaradottabb hely van a vármegyében e tekintetben mint Budafok. Jellemző az, hogy bár egymást érik az embereknek megtamadása és megmarása, a panasz nem megy a hatóság elé, mert komolyabb szerencsétlenség nem történt, csekélységet pedig nem érdemes Biára fáradni. A közönség ezen érzéketlensége

még elbizakodottabbá teszi a kutyatulajdonosokat és hovatovább eljő az idő midőn azt követik meg akinek a kutyája valakibe harapott. A sértett fog bocsánatot kérni, mert előzetes engedelem nélkül húst adott saját testéből a Cerberusnak. Konstantinápolyban is alig van irigylésre méltóbb helyzetű a kutyáknak mint nálunk. Valóságos kiállítás lehetne rendezni az utcákon kinn heverő, gyalog és kocsiúton kocsorgó ebekből, melyek bár a legkülömbözőbb fajtából valók, mégis mind az emberi test épségét veszélyeztetik.

Mentségére legyen azonban mondva közönségünknek, ezen türelmen állapot igen régi kelte és mindenha közönségünk legelkelőbb alakjai adták és adják a népek a rossz példát. Azt is be kell ő-zintén vallanunk hogy soha nem történt még a legkisebb intézkedés sem arra, hogy a jelen helyzeten segítve legyen. Ez azonban nem lehet ok arra, hogy továbbra is megnyugvással nézzük felebarátaink épségének allandó veszélyeztetését. Egy kis jóakarát, szajkosar, néha-néha egy kis jóízűbb bírság a *nagyoknak* és ez irányban is lesz rend. Addig pedig segítsen magán mindenki úgy, ahogy tud. E sorok írója kijelenti, hogy megtámadtatása esetén a nyílt utcán egész nyugodtan lelövi a nagyságos úr legfinomabb fajtáját ép úgy mint a legszerényebb ember csitra kuvaszát. Tessék azután panaszzramenni az ebtulajdonosnak!

Bud. foki anyakönyvi kerület 2 heti kimutatása 1903 május hó 2-től 15-ig bezárólag. Születések: Hermann József rk., Stelezer Károly rk., Tergovits József rk., Széll György, Márton Jenő ág. ev., Haut András rk., Wujts Szetoszláv Tivadar g. k. Bischof Margit rk., (albertfalvai) Albisz Lőrincz rk., Karadin István rk., Zárda Antal rk., Brückner Mária rk., Haász Károly rk., *Halálozások:* Niederkirchner Kilián 77 éves rk., Kineses Ferencz 1 éves rk., Wlaszák János 80 éves rk., (albertfalvai) Kern Ferencz György 3 hónapos rk., Graf Sándorné szül., Vogl Anna 39 éves rk., Steckmüller Mihályné szül., Balázs Teréz 64 éves rk., Ehmann István 19 hónapos rk., özv. Pollák Józsefné szül., Fürst Teréz 63 éves izr., özv. Haász Márkus 82 éves rk., özv. Holeczinger Mihályné szül., Frankenhauser Magdolna 64 éves rk., Prim Ágoston 7 hónapos rk., Hesz Károlyné szül. Hantzmann Anna Mária 26 éves rk., *Házasságok:* ifj. Haász Márton rk., Hochbaum Katalinnal Dézsenyi Sándor rk., Kovács Terézrel rk., Endresz Mihály rk. Pöckl Idával rk. (albertfalvaiak) *Jegyesek:* Saxlehner Kálmán Jenő ág. ev. (budapesti) Haggenmacher Emma Mária Jozefa ev. ref., Ohler Károly rk., Stelezer Ilonával rk., özv. Szabó Imre rk. özv. Heim Vilmos rk., Heckmann Borbálával rk., Pöckl János rk., Werl Máriaival rk., Pálkás György rk., (bpesti) Hess Annával rk., Hajduk István rk., Grosz Magdolnával rk. (nagy-tétényi) Meben Ferencz rk., Berkes Máriaival ev. ref., (albertfalvaiak) Bischofkeveh Fevenez rk. Koczka Máriaival (albertfalvaiak)

Csarnok.

Közérdekű ismertetések.

Összeállította: **Dukez Mór.**

Nem éppen érdektelen tudni, hogy a jelen korban nagy szerepet játszó emberek, kivált az egyes nemzetek uralkodói milyen testsúllyal bírnak. Az európai fejedelmek élén testsúly tekintetében a portugálok királya áll, ki 92 kilót nyom. A bolgárok fejedelme Ferdinánd meghaladja a 175 fontot, Oszkár svéd király testsúlya 80 kiló, Vilmos német császár átlag 160 font. — Királyunk Ő Felsege 70 kilót, az olaszok királya 66 kilót nyom átlag. A csár teste arányban a többi uralkodóhoz nagyon gyöngye, amennyiben 50—55 kiló között ingadozik. — A németalföldi királyné 150 font súlyu, míg Alfonz a spanyolok

nemrég trónralépett fiatal királya 45 kilót nyom. A francia köztársaság elnöke 83 kiló súlyu.

— Hadsereg tekintetében, illetve az allandóan készenlében levő katonaságot, az orosz nemzeté az első hely. Békeben 855 ezer katonája van. A francziák hadserege 615 ezer embernél többet bír, a németeké meghaladja a 600 ezret. Monarchiánk katonaságának fejszáma békében körülbelül 400 ezer ember, tehát 1 katonára esik átlag 22—23 polgár. Olaszország békében 230 ezer embert állít, Anglia 164 ezer katonát. Természetesen háboru esetén ezen számok megötszörösödnek.

— A statisztika csodálatos határozottsággal kimutatja, hogy földünk legfontosabb táplálékja nem mint általában gondoljuk: a kenyér, sem pedig a kukorica vagy burgonya, hanem: a rizs, mert a föld népességének nagyobbik fele nagyobbára rizszel táplálkozik, sőt földünk legnépesebb két részén, Khina és Indiában a nép majdnem kizárólagos táplálékát a rizs képezi.

— A legújabb kor legvagyonosabb embere egy Mister Beit nevű aranybánya-tulajdonos Dél-Afrikában, ki 2000 millió koronával többel bír. A nemrég meghalt kínai viczekirály Lihungtschang majdnem ugyanannyi vagyon fölött rendelkezett. A délafrikai Robinson J. 1800 millió birtokosa, az amerikai petroleumkirály Rockefeller vagyona több mint 1200 millió. Angolország leggazdagabb polgára Astor Waldorf, ki 800 milliót nevezhet tulajdonának, míg Oroszországban Demidoff herceg bír körülbelül ugyanannyival. A közismert Morgan, Vanderbilt stb. milliomos csak 550—570 millióval bírnak. — Ki tudja boldogok-e?

— A föld kerekésége 122 millió ember beszél angolul, 86 millió németül, 85 millió oroszul, 59 millió francziául, spanyolul 44 millió, olaszul 39 millió, portugál nyelven 12 millió és magyarul... már ideje volna, hogy a statisztika legalább annyit mutathatna ki, amennyi körülbelül a portugál nyelven beszélők számát meghaladná.

— Mint legújabban meghatározták, csodálatosképpen drágább a polgár, mint maga a király! Hát hogyan? Igenis, mert az állatok királya a büszke oroszlan 2000 koronába kerül, míg a tevé 15000 koronán alul nem kapni. Egy afrikai elefánt is drágább az oroszlanál amennyiben átlag 5-6000 koronába kerül.

— Azt, hogy a gyorsvontat földünk től megindítva milyen idő alatt érne a Jupiter bolygóra, a figyelmes újságolvasók bizonyára már tudják, amde érdekes, hogy egy kérekpáros csak 1500 év alatt volna képes azt az utat megtenni, mely földünk és ezen bolygó között van. Lovon 1900 évet, gyalog 14000 évnél hosszabb időt venne igénybe ezen ut. — A Jupiterből 1300 oly bolygót lehetne előállítani, mint földünk, viszont a nappól 1000 Jupitert lehetne formálni. — A Jupiteren a nappal és éjszaka 5—5 óráig tart, ezzel szemben azonban a Jupiteren 1 év megfelel földünk 12 évének. Egy év alatt a Jupiteren körülbelül 8800 hold- és napfogyatkozás mutatkozik. A Jupitert 5 hold kíséri. (Istenem, de világos lehet ott az éjszaka!)

— A világ legnagyobb bibliája Rómában van. Tartalma héber nyelvű és 320 fontot nyom. Mindenesetre ezen óriási könyvnek is megvan a maga legendája. Állítólag 1512-ben a velencei izraeliták egy szindikátusa a biblia súlyának megfelelő súlyu aranyat ajánlott fel a pápának, ki azonban nem fogadta el ezen ajánlatot. Az mostani értéke mellett ezen biblia 1,450.000 koronába kerülne. Ha már régiségről írok, hát megemlítem 2 francia tudósnak a párisi tudományos akadémiának nemrég bejelentett különös asatási eredményét. Egyiptomban raakadtak alig 2-3 méternyre a föld alatt bebalzsamozott halakra. Mint a tudósok megállapították, ezen halak már több mint 2000 év óta fekszenek a föld alatt és fajuk még most is található a Nilus egyes helyein, hol néha egy méter hosszúságra is megnő egy-egy példány. A régi egyiptomiak ezen halat mint az istenség egyik főelemét tisztelték és mint ilyen természetesen szokasukhoz híven bebalzsamozták. Majenem minden ásatáson találunk ily halakat. Valamennyi teljesen ép, pikkelyeik oly fényesek, mintha csak most huztak volna ki a vízből, csupán oldalukon latszik hosszukás nyílás, melyet bizonyára a balzsamozásnál vágtak a hal testén. — A föld gyomra még óriási sok oly régiséget tartalmaz, mely kulesnak szolgálhatna legeslegrégibb kezdetleges földi élet titkaihoz, azon időről szólhatna, amikor mostani földünk még ifjúkori naivsággal udvarolgotott holdjának s a mikor a földi béke vizét inkompatibilitási, quóta vagy petició kérdések még nem zavarták meg.

2086.

1903.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a folyó 1903. évben egyenes adókvető bizottságilag megállapított III. oszt. ker. adó kvetési lajstrom, csupán az abban foglalt általános jövedelmi pótdóra való tekintettel a községi házáznál f. évi május hó 13-tól május hó 22-ig 8 napi közszemlére ki van téve.

Netalán való fellebbezések az 1883. évi XLIV. t. cz. 16 §-ában irt módon nyujtandók be.

Budafokon, 1903. május 12-én.

Kovács Ignác,
a. ü. jegyző.

Dörflinger Károly,
h. bíró.

18629. szám.
kig. 1903.

Hirdetmény.

A Budapesten állomásozó 1 zs. loavatató bizottság a következő helyeken fog *katonai lovasárt* tartani:

Tabdi pusztán: f. é. május hó 11-én d. e. 11 órától 12 óráig, *Straisburger Antal* úrnál.

Tétlenen: f. é. május 11-én d. n. 2 órától 5 óráig, *Gróf Teleki József* úrnál.

Tamás pusztán: f. é. május 12-én d. e. 8 órától 10 óráig, *Hajós* úrnál.

Ikladon: f. é. május 16-án d. e. 8 órától 11 óráig, *Gróf Rádai Gedeon* úrnál.

Zsámbokon: f. é. május 18-án d. e. 8 órától 10 óráig, *Somló Jakab* úrnál.

Gödöllön: f. é. május 18-án d. u. 2 órától 5 óráig, a m. kir. korona uradalomnál.

Monoron: f. é. május 23-án d. u. 2 órától 4 óráig, *Glancz Sándor* úrnál.

Kecskeméten: f. é. május 25-én d. e. 10 órától d. u. 1 óráig

Czepléden: f. é. május 27-én d. u. 2 órától 5 óráig.

Szabadszálláson: f. é. június 12-én d. e. 10 órától 12 óráig, *Eerencez Zsigmond* úrnál.

Hílden: f. é. június 13-án d. e. 8 órától 11 óráig a kalocsai érseki uradalomnál.

Nagy Bocsa pusztán: f. é. június 19-én déli 12 órától d. u. 1 óráig *Szapannos Elek* úrnál, és ezen alkalommal soroz:

3 éves esikókat a es és kir. esikótelepek számára.

Qualitásra nézve szükséges:

a.) Minimalis mérték: 157 centiméter.

b.) Általános elfogadot elvek szerint háttas lónál kívánatos termet, jó vér, korrekt járás.

c.) Kilátás arra, hogy az illető esikóból egy év letelte allatt tisztí illetőleg kitünő altisztí ló váljék.

A vételár 500 és 650 kor. közt variál a esikó minősége, fejlettsége és magassága szerint de kitünő kvalitásnál fizet a bizottság megfelelő magasabb árt.

Marhalevél (ügynevezet Redia okvetlenül szükséges. A bizottság nincs feljogosítva ennek átnyutása alól valakit felmenteni.

A törvényes szavatossági hibák 30 napra terjedő felelősséggel a következők: Gonosz mirigy, takonykór, szárazkeh, kórság, bőrtakony, esőkönnyőség, fekete hályog és havi vakság.

Az eladóknak kötelezni kell magukat azon esikóért melynél a szavatossági határidő allatt a felsorolt hibák bármelyike fellépne egy más tökéletesen alkalmas lovat állítani, vagy pedig azt visszavenni és a vételárt, valamint az élelmezési költségeket megtéríteni.

Budapest, 1903. évi május 6-án.

A es. és kir. I-ső számú loavatató bizottság megkeresése alapján, alispán helyett:

Faszekas Ágoston
főjegyző.

1147/1903.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik hogy az 1902. évi közpénztári és egyéb a község kezelése alatt levő alapok Számadásainak megvizsgálása tárgyában f. évi május hó 14-én tartott képviselő testületi közgyűlésen hozott határozat ellen netalán való fellebbezések a mai alulírott naptól számított 15 napon belül a község előljáróságánál nyújthatók be.
Budafok, 1903. május 14-én.

Kovács Ignác
a. ü. jegyző.

Wrbenszky Rezső
törv. bíró

Budafokon

4046 négyszögöles tehermentes telek, gyümölcsfákkal és gyönyörű kilátással a Dunára, pormentes hegyi levegővel, déli és lejtős fekvéssel, két ut mentén és vízvezetékekkel, nem messze a Budapest-Budafoki villamos vasut és máv. állomásához, szabad kézből eladó.

Bővebbet Budafokon Dunasor 10. sz. alatt.

Eladó

egy matt faragott pohárszék (kredenz) fekete márványlappal és egy bordeau pluss salon berendezés.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Ifj. Eberhardt Vilmos

építőmester, építkezési vállalkozó és gőzfűrésztulajdonos

B u d a f o k.

Elvállal mindennemű

építkezési munkákat, fametszéseket, építészeti és ácsmunkákat

szállít lakásokba is mindennemű

metszett és aprított tűzifát, saját gyártmányú esztergályos munkákat, hordókénszer szorítókat, facsapokat, hordódugókat és akonákat.

Mindennemű csomagolási és postaküldeményekhez való ládákat beleégetett czéggel vagy anélkül.

Szállít saját bányájából építési homokot, Beton-, kerti- vagy Coulée kavicsot, saját gyártmányú Cement-lemezeket természetes vagy kivánt szín és formában, valamint kéményfödél és Mozaik lemezeket is.

Szállít továbbá Portlant- és Roman cementet épületekre vagy házba a legjutányosabb árban.

Ajánlatok és megrendelések a gyári irodába

Budafok, Ország-ut 33. szám

intézendők.

Diszoklevél:

Liszaabon 1890.

Bordeaux 1896.

Páris 1896.

Francia pezsgőbor gyárosok

FRANÇOIS LAJOS és Tsa

császári és királyi udvari szállítók

Fülöp Szász Coburg Gothai Herceg Ő Fensége szállító

BUDAFOK (PROMONTOR.)

Aranyérmek
elsőrangú kiténtetések:
Páris, Nizza, Temesvár,
Antwerpen, Budapest,
Marseille, Brüssel, Bécs.

Csomagolás.